

Závěry a podněty 21. semináře DCI o plnění Úmluvy o právech dítěte v České republice, konaného 5. 4. 2016 v Senátu Parlamentu ČR

Účastníci semináře vyjádřili svoje znepokojení nad tím, že ani v dubnu 2016 ještě nebyl schválen Národní akční plán realizace strategie Právo na dětství a že do jeho přípravy přes opakovaná upozornění nebyly zapojeny občanské organizace zabývající se dětskými právy. Rovněž se pozastavují nad neúčastí politiků z celého spektra na semináři.

Účastníci vítají snahu MŠMT o reformu financování vzdělávání podle objemu výuky a o zvýšení platů a společenského statusu pedagogů. Na základě proběhnuvší diskuse účastníci semináře odhalili problematická místa v naplňování Úmluvy a shodli se, že je třeba, aby orgány všech složek státní moci zajistily tato opatření pro systémové řešení naplňování práv dítěte v České republice:

1. Ustanovit a jmenovat stálý **nezávislý** orgán vybavený příslušnými pravomocemi pro koordinaci a monitorování plnění Úmluvy o právech dítěte v České republice.
2. Urychleně uzákonit **samostatnou** instituci ombudsmana pro děti, jehož pravomoci se budou týkat i rozhodování územně samosprávných celků.
3. Iniciovat dialog o naplňování dětských práv ve veřejnoprávních i dalších médiích, včetně práv dětí na vyjádření ke všem otázkám, které se jich přímo či nepřímo týkají.
4. Pro zásadní systémové řešení oddělit problematiku rodiny, dětí a mládeže od oblastí nad nimi dominujících (politika zaměstnanosti, školství a sport...). Zřídit ministerstvo pro rodinu, děti a mládež podle pozitivních zahraničních zkušeností.
5. Iniciovat v parlamentu vznik rady nebo komise pro dětská práva.
6. Uzákonit povinnost orgánů veřejné správy upřednostňovat při veškerém rozhodování nejlepší zájem dítěte, také definování tohoto pojmu a indikátorů k jeho vyhodnocování. Konkrétně půjde o to, uplatňovat „children mainstreaming“ a „children budgeting“ obdobně jako při uplatňování rovných příležitostí mužů a žen, tedy doplnit povinnost uvádět vždy v důvodových zprávách legislativních návrhů, zda je chystaná legislativní změna, resp. rozpočtové opatření, v souladu s nejlepším zájmem dětí.
7. Je nutno navrhnout a přijmout zákon o ochraně a podpoře dětí a mládeže, jenž bude obsahovat mj. kodifikaci participace dětí a mládeže na životě společnosti, zejména na úrovni samosprávných územních celků, včetně finanční podpory trávení volného času a organizací dětí a mládeže na všech úrovních.
8. Zahrnout organizace a koalice zabývající se dětskými právy v širším smyslu mezi připomínková místa pro legislativní změny, které mají dopad na práva dítěte.
9. Zakázat novelou občanského zákoníku tělesné trestání dětí za všech okolností.
10. Navrhnout legislativní opatření ke zvýšení ochrany dětí, například podle věku omezit pobyt dětí bez doprovodu v restauračních zařízeních či na ulici v nočních hodinách.
11. Ve zdravotnictví zavést povinnou registraci dětí u praktického lékaře pro děti a dorost i registr dětských úrazů.
12. Podle judikátů Ústavního a Nejvyššího soudu naplňovat právo dítěte být slyšeno a také právo na vlastního advokáta v soudních řízeních.
13. Urychleně zavést vyplácení zálohovaného výživného oprávněnému dítěti státem s tím, že stát převezme vymáhání výživného na povinném rodiči – neplatiči. Děti nesmí být odebírány z rodin ze sociálních důvodů a sourozenci být oddělováni.
14. V žádném případě nesnižovat věkovou hranici trestní odpovědnosti dětí pod 15 let, upřednostnit prevenci.
15. Navrhnout obsazení místa člena ženevského Výboru pro práva dítěte odborníkem z ČR.

Vzdělávání:

1. Realizovat preventivní školský program proti týrání dětí a dalším negativním jevům.
2. Vytvořit tlak na krajské úřady, aby široce využívaly již ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vyhlášený program příspěvků na školní obědy pro děti z rodin, které jim je neplatí.
3. Podporovat princip výchovy žáků k respektování druhých a ke zvýšení míry odpovědnosti za své zdraví.
4. Uplatňovat čtyři pilíře vzdělanosti podle usnesení UNESCO *Vzdělávání pro 21. století*:
 - učit se poznávat,
 - učit se jednat,
 - učit se žít mezi lidmi,
 - učit se být člověkem.
5. Systémově řešit vzdělávání žáků s komunikačním hendikepem (dysfatici, vývojoví anartrici, afatici).
6. Systémově řešit chybějící praxi absolventů škol tak, aby byla uznávána na trhu práce.

Účastníci podporují aktivity MŠMT v reformách financování vzdělávacího systému včetně zvýšení platů pedagogů i v rámci snah o větší prostupnost a inkluzi vzdělávání. Chápou, že jsou v souladu s naplňováním nejlepšího zájmu dětí České republiky.

V Praze dne 5. 4. 2016

*Schváleno konsenzem účastníky
semináře,
viz prezenční listinu*